

I det sidste nummer af PS-Nåledrys blev der bragt to artikler om biologisk renholdelse med henholdsvis høns og gæs. I denne miniserie bringes her en række erfaringer vedrørende renholdelse i juletræs- og pyn-tegrøntkulturer med svin.

"Glade grise imellem smukke juletræer" lyder som en reklametekst, men det kunne have været overskriften til denne artikel. Det var, hvad jeg så, når jeg gik og iagttog grisene, der rodede i jorden, lå under træerne eller mudderbadede. Flere gange har jeg mødt en nydelig lyserød gris, der var helt sort af mudder, når den vendte den anden side til.

Begyndelsen

Det hele begyndte, da en svineavler, der hjælper til i min plantage, en dag kom med Landsbladet Svin, hvor der var en artikel om ukrudtsbekæmpelse i juletræer med svin (5. august 1998 side 20-22).

Vi valgte et areal med store træer, hvorfra vi klipper grønt. På arealet er der et lavtliggende sumpet område, som ikke er bevoftet, og her gravede vi et vandhul på omkring 50 m². Der var en stor tilstrømning af vand i en så fin kvalitet, at det kunne bruges som drikkevand til svinene. Ved at grave hullet dybt fik vi store mængder vand, og grisene nøjes med at murre på kanten af hullet i stedet for at fylde det op med jord. Den opgravede jord hævede terrænet omkring vandhullet, så regnvand og møg ikke løb ned i hullet. Ved siden af hullet blev der bygget et hus af halmballer med tag af finerplader, så der var difussionsåbent, isoleret og vindtæt. Halmhuset fik på ydersiden et lag gammelt dyrehegn til beskyttelse, og huset holdt, selvom grisene blev meget store. Som et lille eksperiment anvendte vi solceller til drift af foderautomaten og elhegnet.

Figur 1 Grisene var effektive til renholdelse og nød at have mulighed for at mudderbade. Foto: Kurt Bøtting.

Erfaringer

Grisene blev sluppet ud på arealet den 20. maj, og på dette tidspunkt var vægten 20-30 kg. Et enkelt individ var en udbryder-gris, men den blev fanget og kom tilbage i stalden. De andre gik rundt i området og opdagede, at der var strøm i eltrådene. Strømmen var skruet helt ned, men alligevel kom der nogle hyl og store spring.

For ikke at få ødelagt græsset i sporene og for at se, hvordan svinene arbejdede, heggede vi de enkelte områder ind. Når der blev åbnet til et nyt område, gik der lidt tid, før dyrene overskred den tidligere grænse, men når de først begyndte at rode, var svinene som en plov med mange skær. Nåletræerne blev ikke ædt og heller ikke de selvsåede træer som ask, birk og ær, og da jeg gerne ville af med de sidstnævnte, måtte jeg selv i gang med buskrydderen. Bunden i kulturen blev let bulet af det omfattende jordarbejde, men fin at arbejde på.

Indfangningen

Da det blev tiden, at svinene skulle væk fra kulturen igen, ryddede jeg min gamle varevogn, byggede en rampe med sider og satte foderautomaten op ad førehuset. Så skulle det være nemt at lukke bagsmækken og køre med dem - men nej, de nægtede at gå op i vognen; selvom der var drysset foder helt udefra og op i den. Jeg valgte at drive dem op i bilen, men svin, som er vant til at gå frit, er ikke sådanne at jage med. Da jeg kom op ad rampen med finerpladen, kiggede de på mig og sprang let og elegant over hegnet. Jeg syntes bestemt at den ene - da den vendte sig om - rakte tungen ad mig. Så var det slut med det jageri.

Svinene blev med en anden taktik indfanget og vejede 90-100 kg slagtevægt. De var ikke for fede og havde en meget fin farve i kødet. Der var ingen tilfælde af sygdom, og for mig var det en fornøjelse at se dem arbejde og trives.

Figur 2 Den beskrevne halmhygge, der på ydersiden er beskyttet med et lag gammelt dyrehegn. Foto: Kurt Bøtting.

Fremtiden

Vi overvejer at udvide forsøget, således at vi begynder midt i april med så små grise som forsvarligt, og da de ikke roder så dybt i jorden, skal de gå mellem de små træer. Med træernes udspring og svinenes størrelse flyttes de over på arealer med pyntegrønt, indtil de nye skud er så stærke, at svinene igen kan gå her.

Min plantage er velegnet til de små forsøg med svin, da vi har træer i alle størrelse, godt læ og mange fugtige områder. Samtidig har vi bibeholdt en række store træer i de enkelte kulturer, så der altid kan findes skygge og få etableret områder til mudderbadning.

Hele forsøget bygger på tanken om at undgå sprøjtning og samtidig producere fint kød. Dyrene har jeg kun, mens ukrudtet skal bekæmpes, og således slipper jeg for pasning af dem den resterende del af året.

JYDELAND leverer samlede løsninger til vedligeholdelse af alle række kulturer som f.eks.

**Juletræer · Læhegn
Planteskoler**

Med os på www.jydeland.dk

Jydeland Maskinfabrik
Drammelstrup · 8400 Ebeltoft · Tlf. 86 36 33 00

